

رصد و پایش خط خبری

فرادید

۱۴۰۵ مهر ۱۱

شماره ۱۰۵

قرارگاه رسانه‌ای جبهه انقلاب
مرکز رصد و پایش

«**فرادید**» گزارش رصدی - تحلیلی از مهم‌ترین اخبار، واکنش‌ها، روندها و موضوعات روز در رسانه‌های داخلی، معاند، بین‌المللی و فضای مجازی است که با بهره‌گیری از سامانه‌ها و داشبوردهای رصدی و ارزیابی تیم تحریریه تخصصی تهیه می‌شود.

خلاصه مدیریتی

بر اساس رصد رسانه‌های داخلی، معاند و برون‌مرزی فارسی‌زبان در روز شنبه ۱۱ مهر ۱۴۰۵، محور غالب پوشش‌ها، افزایش خطر تشدید تقابل ایران و آمریکا بود. رسانه‌های عربی، عبری و غربی، آرایش دریایی و هوایی واشنگتن، بن‌بست مذاکرات و تهدیدهای ترامپ را برجسته کردند؛ هم‌زمان، رسانه‌های داخلی و فارسی‌زبان درباره حدود اختیار کمیته شش‌نفره، احیای تفاهم‌نامه اسلام‌آباد و اختلافات سیاسی پیرامون مذاکره تمرکز داشتند.

در حوزه معیشت، رسانه‌های اقتصادی از جهش ارز و طلا، فرسایش قدرت خرید، افزایش هزینه دارو و غذا، ابهام منابع کالابرگ و فشار بر تولید گزارش دادند. در سطح خارجی نیز بازگشت نسبی صادرات نفت خلیج فارس، بحران فرآورده‌ها و تداوم هزینه‌های انرژی نشان داد که بازیابی عرضه، هنوز به ثبات بازار منجر نشده است؛ گزارش بازارها مشخصاً به معاملات ۱۱ مهر پرداخت.

در حوزه امنیتی و اجتماعی، پرونده‌های فرورد و منچستر، حادثه فلای‌دبی و ادعاهای نفوذ موساد برای ترسیم تصویر تهدید فرامرزی و آسیب‌پذیری امنیتی ایران به‌کار گرفته شد. هم‌زمان، رسانه‌های معاند پرونده‌های قضایی، محدودسازی ارتباطات دیجیتال، وضعیت زندانیان و تحرکات دانش‌آموزی را نشانه گسترش فشار داخلی معرفی کردند.

تقویم تحولات شامل حمله سال ۲۰۲۵، آتش‌بس ۶ مه ۲۰۲۵، تحولات اوت و سپتامبر ۲۰۲۶، پیشروی‌های ۳ تا ۱۰ سپتامبر، مهلت ۳۰ سپتامبر و تمدید خلع‌سلاح تا ژوئن ۲۰۲۷، برنامه‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۶، هدف‌گذاری پایان ۲۰۲۶، آغاز افزایش کالابرگ از ۱۵ مهر و استقرار احتمالی ناوها تا پایان نوامبر است. برآیند کلی، هم‌زمانی فشار نظامی و اقتصادی خارجی با تشدید حساسیت‌های معیشتی، سیاسی و اجتماعی داخلی است.

◎ ابهام در ساختار تصمیم‌گیری امنیتی

بی‌بی‌سی فارسی و دویچه‌وله فارسی، کمیته شش‌نفره را از منظر سازوکار عملی قدرت و مبنای حقوقی بررسی کرده و حدود اختیار آن و رئیس‌جمهور را مبهم دانسته‌اند. این روایت، بر ادراک ناهماهنگی و نامشخص بودن مرجع نهایی تصمیم‌گیری می‌افزاید.

◎ فشار سیاسی برای احیای دیپلماسی

فعالان اصلاح‌طلب در دیدار با رئیس‌جمهور، بر احیای تفاهم‌نامه اسلام‌آباد، ایجاد اجماع مدیریتی، فوریت تصمیم‌گیری و جلوگیری از جنگ تأکید کردند. این نشست، تلاشی برای تبدیل توافق احتمالی به پروژه‌ای برخوردار از پشتوانه سیاسی و اجتماعی بود.

◎ سیاسی‌سازی اجرای حکم قضایی

نیویورک‌تایمز و جروزالم‌پست، حبس حمید رسایی را به اختلافات درون حاکمیت و منازعه بر سر مذاکره با آمریکا پیوند داده‌اند. این چارچوب، یک پرونده قضایی را به نشانه شکاف سیاسی و پیام‌بازدارنده برای مخالفان توافق تبدیل می‌کند.

◎ بازخوانی پیامدهای حذف چهره میانجی

خراسان و سازندگی، اظهارات پوتین درباره شهید علی لاریجانی را با نقش احتمالی او در پایان جنگ مرتبط کردند؛ خراسان بر فشار خارجی و سازندگی بر مخالفان داخلی و پراکندگی تصمیم‌گیری تأکید داشت. این تفاوت، رقابت روایی درباره مسئولیت خلأ سیاسی را نشان می‌دهد.

◎ ادعای نفوذ چندلایه اطلاعاتی

ایران‌اینترنشنال با استناد به روایت فردی با نام مستعار و اسناد تجاری، مدعی نفوذ موساد در شبکه بانکی، مخابراتی و زنجیره تأمین هسته‌ای شده است. اتکای بخش‌های اصلی گزارش به یک منبع، ضرورت تفکیک اسناد قابل‌بررسی از ادعاهای اثبات‌نشده را برجسته می‌کند.

◎ حاشیه سیاسی پیرامون موضع‌گیری خانوادگی

انتشار شعر از سوی یوسف پزشکیان در واکنش به پیام رسانه‌ای رهبر انقلاب، با اعتراض کاربران انقلابی و درخواست برخورد مواجه شد. گسترش برداشت توهین‌آمیز از این پیام، ظرفیت تشدید دوقطبی و انحراف توجه از مسائل اصلی دولت را دارد.

◎ تشدید نگرانی از سقوط ارزش پول

بانک مرکزی نوسان ارز را متأثر از انتظارات دانسته، اما اقتصاددانلین، اقتصادنیوز، ایران‌اینترنشنال، رجانیز و نود اقتصادی بر شتاب افزایش نرخ و افت قدرت خرید تمرکز کرده‌اند. نبود نشانه‌های ملموس ثبات می‌تواند رفتارهای احتیاطی و بی‌اعتمادی عمومی را تقویت کند.

● تهدید مسیرهای زمینی تجارت

دنیای اقتصاد و اقتصاد سرآمد، تحریم راه‌آهن را گسترش فشار از مسیرهای دریایی به شریان‌های زمینی تجارت دانسته و کمبود لکوموتیو و ضعف لجستیکی را برجسته کرده‌اند. اثر واقعی تحریم به تداوم همکاری شرکای خارجی و ظرفیت جابه‌جایی بار وابسته است.

● ابهام در اثربخشی حمایت کالابری

اکوایران، شرق، اقتصادآنلاین و خبرآنلاین، افزایش احتمالی کالابریک از ۱۵ مهر را در کنار کاهش ارزش واقعی اعتبار و ابهام منابع پوشش دادند؛ کانال اعتراض بازار نیز از تأخیر تسویه فروشندگان خبر داد. پایداری حمایت به منابع، کفایت اعتبار و تسویه منظم وابسته است.

● افزایش فشار بر دسترسی دارویی

نود اقتصادی، فرارو و کانال اعتراض مدنی بازار، حذف بخش عمده ارز ترجیحی دارو، کمبود منابع واردات و ضعف پوشش بیمه‌ای را برجسته کرده‌اند. هم‌زمانی گرانی، کمبود و کاهش تعهدات بیمه‌ای می‌تواند دسترسی مؤثر بیماران و استمرار درمان را مختل کند.

● انتقال فشار ارزی به امنیت غذایی

اقتصاد ۱۲۰، مؤسسه بامداد و چارسوق، افزایش هزینه ارزی نهاده‌ها، تورم خوراکی‌ها و احتمال گرانی مرغ را برجسته کرده‌اند. حتی بدون کمبود فیزیکی، دشواری تأمین اقتصادی نهاده و کاهش قدرت خرید می‌تواند مصرف خانوار و انگیزه تولید را تضعیف کند.

● هشدار درباره تعطیلی صنایع

نود اقتصادی و سهام‌نیوز، هشدار صنفی درباره خطر تعطیلی واحدهای شیرآلات را بازتاب داده‌اند؛ برخی کانال‌ها نیز واردات لوازم خانگی را تهدیدی برای اشتغال دانسته‌اند. تداوم فشار هزینه و نااطمینانی تجاری می‌تواند هشدارهای بخشی را به نارضایتی گسترده‌تر کارگری تبدیل کند.

● اختلال در زنجیره تأمین خودرو

دنیای اقتصاد گزارش داده تحریم‌های آمریکا، افزون بر خودروسازان داخلی، واسطه‌های تأمین قطعه در کشورهای ثالث را هدف گرفته است. پیامد اصلی ممکن است با تأخیر در موجودی قطعه، برنامه تولید و اشتغال صنایع وابسته نمایان شود.

● فشار درآمد نفتی بر ثبات مالی

یادداشت منتشرشده در کامولیدی و گزارش پژوهشکده پولی و بانکی، افت درآمد نفتی را عامل فشار بر بودجه، بانک‌ها و سرمایه در گردش تولید دانسته‌اند. بدون اصلاح تأمین مالی دولت، اقتصاد میان تورم بیشتر و محدودیت نقدینگی بنگاه‌ها گرفتار خواهد شد.

● تداوم مطالبات بازنشستگان

شرق، اقتصادآنلاین، خبرآنلاین، فرارو و دنیای اقتصاد، وعده کیف پول و تسویه معوقات را در کنار فشار درمان و ضعف مدیریت صندوق‌ها پوشش داده‌اند. اعتبار حمایت‌های تازه به اجرای به‌موقع، کاهش هزینه‌های ضروری و بهبود اداره دارایی‌های بازنشستگان وابسته است.

● پناه‌بردن سرمایه به ارز و طلا

اقتصادآنلاین، تجارت‌نیوز، اقتصادنیوز و دنیای اقتصاد در ۱۱ مهر، رکوردهای ارز و طلا، عقب‌نشینی بورس و

فشار بر مسکن را گزارش کردند. این واگرایی، غلبه انگیزه حفظ ارزش دارایی و افزایش حساسیت بازارها به سیاست‌گذاری و نااطمینانی را نشان می‌دهد.

اجتماعی-فرهنگی

● مطالبه انضباط حفاظتی مدیران

این‌دیندنت فارسی و کاربران شبکه‌های اجتماعی، استفاده رئیس سازمان پدافند غیرعامل از ساعت هوشمند و پاسخ او را نشانه تناقض رفتاری و سهل‌انگاری امنیتی دانستند. عبور انتقاد از مرزبندی‌های سیاسی، ظرفیت تبدیل موضوع به مطالبه عمومی درباره انضباط حفاظتی را افزایش داده است.

● گسترش روایت فشارهای قضایی

صدای آمریکا، ایران‌اینترنشنال و آواتودی، پرونده سینماگران، بلاگرها، خانواده‌های جان‌باختگان، زندانیان بیمار و شهروندان دارای معلولیت را نشانه گسترش برخوردهای امنیتی معرفی کرده‌اند. تجمع این پرونده‌ها برای القای فراگیرشدن فشار بر گروه‌های متنوع اجتماعی به‌کار رفته است.

● محدودسازی زیست دیجیتال منتقدان

دوچپه‌وله و خبرگزاری فرانسه، قطع سیم‌کارت منتقدان و محکومیت یک بازیگر را به محدودشدن خدمات روزمره، فعالیت هنری و آزادی بیان پیوند داده‌اند. این پوشش، فشار سیاسی را فراتر از پرونده قضایی و در سطح دسترسی دیجیتال بازنمایی می‌کند.

● فعال‌سازی اعتراض در مدارس

ایران‌اینترنشنال، دژ و صفحات معاند، تصاویر رفتارهای اعتراضی دانش‌آموزان را نشانه گسترش مخالفت نسلی معرفی کرده و هم‌زمان روایت امنیتی‌سازی مدارس را پی گرفته‌اند. ضریب‌دهی به این محتواها با هدف تبدیل مدارس به بستر بازتولید نارضایتی اجتماعی انجام می‌شود.

بخش خارجی

نظامی

● القای قریب‌الوقوع بودن جنگ

الجزیره، وال‌استریت‌ژورنال، جروزالم‌پست و رسانه‌های عربی و ترکی، افزایش ناوها، جنگنده‌ها و تفنگداران آمریکایی را نشانه آمادگی برای تقابل تازه دانسته‌اند. احتمال جایگزینی بخشی از یگان‌ها نشان می‌دهد این آرایش هم‌زمان کارکرد عملیاتی، بازدارنده و مذاکره‌ای دارد.

● تهدید به تشدید عملیات نظامی

ترامپ در تایم، سخنرانی آلاباما و تروث‌سوشال، از احتمال افزایش حملات پس از انتخابات میان‌دوره‌ای، رد پیشنهاد ایران و پایان زودهنگام جنگ سخن گفت. پیوند جنگ با انتخابات و قیمت نفت، ملاحظات داخلی آمریکا را در کنار اهداف امنیتی قرار می‌دهد.

● تشکیک در توجیه تازه جنگ

نیو ریپابلیک، دیلی بیست، ایندپندنت، هافینگتون پست و سی‌ان‌ان، ادعای ترامپ درباره حمله به کارخانه‌های مواد مخدر ایران در سال ۲۰۲۵ را نامعتبر یا لغزش کلامی دانسته‌اند. این واکنش‌ها از بی‌ثباتی روایت توجیهی عملیات نظامی حکایت دارد.

● انباشت اتهامات برای توجیه حمله

هاآرتص، جروزالم‌پست و رسانه‌های عربی، حادثه فلای‌دبی و پرونده‌های بریتانیا را به احتمال عملیات برون‌مرزی ایران پیوند داده‌اند. فاصله شواهد علنی با قطعیت سیاسی نشان می‌دهد این پرونده‌ها می‌توانند برای توجیه اقدام تنبیهی یا پیش‌دستانه به‌کار روند.

● دوگانگی روایت پیروزی و بن‌بست

اکسیوس، نیشن، نیویورکر، نشنال ریویو و انجمن خاورمیانه درباره فرسایش ایران یا هزینه‌زا بودن جنگ اختلاف دارند. اشتراک آنان بر اهمیت هرمز، بی‌اعتمادی و ناسازگاری الگوهای توافق نشان می‌دهد خطر بازگشت درگیری همچنان پابرجاست.

● میانجی‌گری برای تنظیم خصومت

رویترز، الشرق‌الاوسط، ایندپندنت عربی و جروزالم‌پست از مذاکرات محرمانه دمشق و حزب‌الله با میانجی‌گری ترکیه خبر داده‌اند؛ دمشق و آنکارا آن را تکذیب کرده‌اند. این روایت، تقابل قریب‌الوقوع را به احتمال تعیین خطوط قرمز امنیتی تغییر می‌دهد.

● گسترش دستورکار مذاکرات منطقه‌ای

الخُرّه مدعی شده مهار حزب‌الله، انصارالله و گروه‌های عراقی به بخشی از دستورکار احتمالی تهران و واشنگتن تبدیل شده است. ابهام درباره میزان نفوذ عملی ایران بر این بازیگران، دستیابی به توافق منطقه‌ای گسترده را پیچیده‌تر می‌کند.

● آماده‌سازی برای امکان تشدید

اکسیوس و رویترز از افزایش ناوها، استقرار پاتریوت، نشست کمپ‌دیوید و آمادگی ایران برای پاسخ گسترده‌تر خبر داده‌اند. تداوم میانجی‌گری و احتمال چرخشی‌بودن استقرارها مانع تلقی این وضعیت به‌عنوان تصمیم قطعی برای حمله است.

● اهمیت راهبردی جبهه تعز

مرکز صناعا، رویترز و الجزیره، پیشروی‌های ۳ تا ۱۰ سپتامبر ۲۰۲۶ و فشار انصارالله بر تعز را با کنترل باب‌المنذب مرتبط دانسته‌اند. نتیجه نبرد می‌تواند دستاورد ساحلی را به عمق سرزمینی پایدار و اهرم مؤثرتر دریایی تبدیل کند.

منطقه

● هراس از گسترش نفوذ در عراق

ایندپندنت عربی، الشرق‌الاوسط، المجله و جروزالم‌پست، خروج آمریکا را زمینه افزایش نفوذ ایران و گروه‌های مقاومت دانسته و تعویق خلع سلاح از ۳۰ سپتامبر تا ژوئن ۲۰۲۷ را برجسته کرده‌اند. اهرم‌های

مالی واشنگتن مانع انتقال یک‌جانبه موازنه می‌شود.

● **تداوم نفوذ مالی آمریکا در عراق**

عرب ویکلی، خروج نظامی آمریکا را تغییر ابزار نفوذ از حضور مستقیم به کنترل دلار و شبکه بانکی عراق دانسته است؛ نجبا، صادقون و خطیب نجف نیز این وابستگی را نقد کرده‌اند. حاکمیت مالی به محور بعدی منازعه نفوذ تبدیل شده است.

بین‌الملل

● **تجمع پرونده‌های امنیتی بریتانیا**

رویترز، اسکای‌نیوز و فایننشال‌تایمز، بازداشت یک دوتابعیتی در پرونده فرفورد و اتهام دو ایرانی در منچستر را پوشش داده‌اند. نبود انتساب اثبات‌شده به دولت ایران، مانع بهره‌برداری رسانه‌ای برای ساخت روایت تهدید مستقیم نشده است.

● **شکندگی تداوم امنیت انرژی**

وال‌استریت‌ژورنال، بی‌بی‌سی، سی‌ان‌بی‌سی، فارن‌پالیسی و تلگراف، احیای صادرات نفت در سپتامبر را در کنار بحران فرآورده‌ها و گاز بررسی کرده‌اند. افزایش عرضه خام لزوماً به ثبات قیمت، امنیت زمستانی یا زوال اهرم انرژی ایران منجر نشده است.

● **نهادینه‌سازی همکاری با قدرت شرقی**

فاکس‌نیوز مدعی شده سندی برای همکاری ایران و روسیه در سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۶، حوزه‌های مالی، هسته‌ای، انرژی، هوانوردی و ترانزیت را پوشش می‌دهد. هدف‌گذاری پایان ۲۰۲۶ نشان‌دهنده تلاش برای ایجاد مسیرهای پایدار کاهش آسیب‌پذیری تحریمی است.

● **ارتقای اتهامات امنیتی بریتانیا**

وزیر کشور بریتانیا، پرونده‌های منچستر و فرفورد را به ادعای تهدیدهای حکومتی ایران علیه جامعه یهودی و منتقدان پیوند داده و از اختیارات و بودجه بیشتر خبر داده است. این موضع، زمینه سیاست‌های تقابلی گسترده‌تر لندن را تقویت می‌کند.

فرادید

قرارگاه رسانه‌ای جبهه انقلاب
مرکز رصد و پایش